

LR Susisiekimo ministerijai

LR Vidaus reikalų ministerijai

LR Finansų ministerijai

LR Krašto apsaugos ministerijai

*Kopija**LR Prezidento kanceliarijai**LR Ryšių reguliavimo tarnybai*

DĖL VALSTYBINIO KRITINIO RYŠIO TINKLO STEIGIMO MODELIO

Asociacija INFOBALT, asociacija „Investors' Forum“, Lietuvos verslo konfederacija ir elektroninių ryšių operatoriai kreipiasi į LR Vyriausybę bei LR Susisiekimo, Vidaus reikalų, Finansų ir Krašto apsaugos ministerijas dėl Valstybinio kritinio ryšio tinklo (toliau – VKRT) steigimo modelio. Reaguodami į 2021 m. sausio 28 d. šiuo klausimu vykusį Susisiekimo ministerijos ir suinteresuotų šalių susitikimą, norime pakartotinai išreikšti **nepritarimą ankstesnės Vyriausybės protokoliniu sprendimu patvirtintai VKRT steigimo koncepcijai**. Šiuo raštu teikiame mūsų poziciją pagrindžiančius argumentus bei pasiūlymą dėl VKRT steigimo modelio, kuris leistų žymiai operatyviau valstybės tarnyboms užtikrinti saugų 4G (o vėliau ir 5G) ryšį.

Visiškai sutinkame, kad esamą valstybės mobiliojo ir radijo ryšio tinklų infrastruktūrą būtina centralizuoti bei modernizuoti. Steigiant VKRT valstybės saugumui ir geriausiam pareigūnų, ugniagesių ir kitų tarnybų aprūpinimui turi būti teikiamas prioritetas. **Tačiau tam nereikia nei VKRT reikmėms rezervuoti radijo dažnių iš 5G pritaikytų juostų, nei 800 naujų bazinių stočių, nei 43 mln. EUR projekto biudžeto**, kurie suplanuoti Susisiekimo ministerijos, kartu su Lietuvos radijo ir televizijos centru, parengtoje VKRT koncepcijoje.

Šiuo metu Lietuvoje jau yra įrengti trys mobiliojo ryšio operatorių tinklai, kurie dengia 99 proc. šalies teritorijos. Tad nėra jokio poreikio dar vieno naujo tinklo statybai. **Siūlome VKRT steigti komercinio operatoriaus tinklo resursų nuomos pagrindu ar rinktis mišrų tinklo modelį**, kai tinklo branduolys (angl. *Core network*) būtų realizuojamas valstybės nuosavoje platformoje, ją integruojant su vienu ar keliais vienu metu iš esamų mobiliojo ryšio operatorių komercinių 4G/LTE (vėliau ir 5G) radijo prieigos tinklų RAN (angl. *Radio Access Network*). Kartu įdiegiant papildomus perduodamos informacijos saugumo garantus. **Pasirinkus tokį VKRT steigimo modelį tarnybos šiuo tinklu galėtų pilnai naudotis jau dabar, ne nuo 2025 m. (kaip nurodoma Susisiekimo ministerijos VKRT koncepcijoje)**. Mišraus tinklo atveju, valstybei reiktų susikurti tik tinklo branduolį. Tai, iš esmės, yra serverinė IT dalis, todėl nepareikalautų nei daug laiko, nei finansų. Priešingai, nei visiškai naujo tinklo projektavimas ir 800 naujų bazinių stočių (*400 I diegimo etape, 400 II etape*) statyba.

Be to, pasirinkus vieną iš šių alternatyvų, nereikės VKRT reikmėms rezervuoti 5G plėtrai skirtų dažnių. **Šie dažniai yra valstybės resursas, už kurį valstybė gauna pinigus**. Paskutiniame vykusiame Ryšių reguliavimo tarnybos aukcione dėl dažnių 2G/3G/4G plėtrai operatoriai bendrai už juos sumokėjo virš 30 mln. EUR. **Rezervavus VKRT koncepcijoje nurodytas dažnių juostas (30% nuo visos 700 MHz dažnių juostos, 25% nuo visos 3500 MHz dažnių juostos) valstybė šias lėšas praras**. Valstybė taip pat nesurinks PVM už tuose dažniuose parduodamas paslaugas. Be to, šių dažnių alokavimas VKRT reikmėms operatoriams neleis efektyviai vystyti 5G tinklų. Mažes tiek pasiekiamas duomenų perdavimo greitis, tiek padengimas. Sumažėjus komercinio spektro pločiui numatoma neigiama įtaka – apie 25-30%. Tuo tarpu, tinklo resursų nuomos ar mišraus tinklo atveju 700 MHz ir 3500 MHz radijo dažnių juostas bus galima pilna apimti paskirstyti dažnių aukcionuose. Aukciono sąlygose įtraukiant, kad, esant poreikiui, dalis laimėtų dažnių būtų panaudota VKRT tikslams.

Atkreipiame dėmesį, jog pagal 2018 m. priimtą Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymą¹, po 2025 m. birželio 30 d., Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) prašymu, dalis dažnių iš 700 MHz dažnių juostos galėtų būti skirti naudoti PPDR² sistemoms. **Nei viena kita Europos Sąjungos narė valstybės reikmėms nėra rezervavusi dažnių ruožo 3500 MHz juostoje**. Siūlome ir toliau vadovautis galiojančia įsakymo nuostata ir atsisakyti plano

¹ 2018 m. rugpjūčio 10 d. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymo Nr. 1V-731 „Dėl Radijo ryšio plėtros 470–790 MHz radijo dažnių juostoje plano patvirtinimo“ 5.1. dalis.

² Civilinei saugai, pagalbai nukentėjusiesiems teikti ir nelaimių padariniams šalinti (angl. public protection and disaster relief).

rezervuoti dažnius, iki tol, kol, įvertinus VRM poreikius kritiniam tinklui, bus priimtas optimalus būdas, kaip tokias paslaugas teikti.

VRM, kurios institucijoms ir bus skirtas VKRT, šiai dienai nėra išreiškusi tokio poreikio. Minėtojo susitikimo metu Krašto apsaugos ministerija taip pat pabrėžė, kad nemato poreikio steigti VKRT, kadangi kariuomenė ir krašto apsaugos sistemos institucijos šiuo tinklu nesinaudos. Tad **pritariame susitikimo metu VRM išsakytam pasiūlymui sugrąžinti VKRT koncepciją ir protokolinį sprendimą persvarstyti naujai Vyriausybei.**

Prašome Vyriausybės iš naujo apsvarstyti šį klausimą ir **pavesti VRM, kartu su suinteresuotomis šalimis, parengti naują VKRT koncepciją.** Raštą pasirašančios organizacijos bei operatoriai yra nusiteikę aktyviai dalyvauti tiek kuriant, tiek vėliau įgyvendinant šią koncepciją.

Pagarbiai

Asociacijos INFOBALT direktorius

Asociacijos Investors' Forum vykdomoji direktorė

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

UAB „Bitė Lietuva“ generalinis direktorius

UAB „Tele2“ Strategijos ir plėtros direktorius

Telia Lietuva, AB vadovas

Mindaugas Ubartas

Rūta Skyrienė

Andrius Romanovskis

Pranas Kuisys

Tadas Bukauskas

Dan Strömberg

